

Başka bir anlatımla iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı çalışanların ruhsal ve bedensel bütünlüklerinin korunmasıdır. Böyle bir ortamda iş kazalarının önüne geçilecek, işgücü ve işgünü kayıpları da azalacaktır.

İş Yasası'nın 6. Maddesinde belirtilen, sanayiden sayılan ve devamlı olarak en az elli işçi çalıştırılan, altı aydan fazla sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde, her işveren bir "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurulu" kurmakla yükümlüdür. Fakat bu kurulun yaptırım gücü bulunmamaktadır. İşyeri iş güvenliği örgütlenmesinin temelini oluşturan bu kurulda, sekreterlik görevini yapan üye; işyeri güvenlik şefi, yoksa işyerinde işçi sağlığı ve işçi güvenliği konularında görevli teknik bir kişidir. Birçok işyerinde bu kurul bulunmamakta, bulunan kurullarda ise bu görevi; asıl görevi başka işler olan bir personel yürütmektedir.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurullarında mutlaka İş Güvenliği Mühendisi olması gereklidir. 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde doktor bulundurma zorunluluğu varken İş Güvenliği Mühendisi bulundurma konusunda yasal hiçbir dayanak yoktur. Bu konu tamamen işverenin duyarlılığı ve iş güvenliğine verdiği değere bağlıdır. Ayrıca İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurullarının 30 ve daha fazla işçi çalıştıran iş yerlerinde olması gereklidir. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği mevzuatına baktığımızda sağlık hizmetleri dışında tüm hususlar mühendislik dallarını ilgilendirmektedir. İş müfettişleri de mühendislerden oluşmaktadır. Yani mevzuatın denetim ve uygulayıcıları ağırlıklı olarak mühendislerdir.

Ayrıca İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği konusunda karmaşalar ve tanımsızlıklar mevcut olup bu konuda yeterli düzenlemeler yapılmamıştır. Tüzükte meslek hastalıkları ve iş kazalarının risklerinin azaltılması açısından İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurullarında sağlıkla ilgili konularda zorunlu olarak istihdam edilmesi gereken İşyeri Hekimleri gibi mühendislik alanına giren İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği konusunda da Meslek Odalarınca eğitilen, belgelendirilen ve denetlenmesi gereken İş Güvenliği Mühendislerinin zorunlu tutulması gerekmektedir.

1475 sayılı İş Kanununa dayanılarak çıkarılan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü'nün 207,208,209,223,227 ve 244. Maddeleri basınçlı kapların yılda bir kez, 378. Maddesi ise kaldırma makinalarının yılda dört kez üç aylık periyotlarla iş güvenliği açısından test ve deneylerini yapılmasını hükme bağlamıştır. Yine aynı tüzük maddelerinde: test ve deneylerin "**ehliyeti hükümet veya mahalli idarelerce kabul edilen teknik elemanlar**" tarafından yapılabileceği belirtilmiştir. Kontrolleri yapacak kişileri belirleyen bu tanım beraberinde bir karışıklığı ve belirsizliği de gündeme getirmektedir.

Mevcut uygulamada, iş kanununda, iş yerlerindeki kaldırma iletme makinalarının ve basınçlı kapların fenni muayene zorunluluğu vardır, fakat bu muayeneyi yapacak yetkili kurum tarif edilmemiştir. Bu durum denetimsizliğe yol açmakta ve önüne geçilemeyen iş kazalarına neden olmaktadır.

Ülkemizde eksik olan denetim mekanizmasının çalışır hale getirilmesi ile iş kazaları minimize edilebilir. Makina Mühendisleri Odası'nda oluşturduğumuz "iş güvenliği" birimlerimizle, yaşanan iş kazalarında yerinde yapmış olduğumuz incelemeler neticesinde söz konusu kazaların çoğunlukla denetimsizlik ve eğitimsizlikten kaynaklandığını tespit etmiş bulunuyoruz.

6235 sayılı yasa ile, 1954 yılında kamu kurumu niteliğinde bir meslek odası olarak kurulan **TMMOB Makina Mühendisleri Odası; 18 Şube, 49 İl ve 32 İlçe Temsilciliği ve 22 Mesleki Denetim Bürosu** şeklinde tüm yurt düzeyindeki yaygın örgütlülüğü ile konu üzerindeki deneyim, bilgi ve tekniğin gerektirdiği araç, gereç ve cihazları kullanarak periyodik kontrol hizmetlerini İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü' nün öngördüğü şekilde yapmaktadır. Ayrıca Odamız, birimlerinde oluşturduğu İş Güvenliği Komisyonları veya İş Güvenliği Birimleri aracılığı ile İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğine yönelik olarak kurs, seminer, sempozyum düzenlemekte, ilgili yasa, tüzük ve yönetmeliklerin çağın gerekliliğine uygun hale getirilmesi için çalışmalar yapmaktadır.

DEVİRİM EFE